

I malým a středním firmám cirkulární ekonomika už klepe na dveře!

Asociace malých a středních podniků a živnostníků České republiky (AMSP ČR) zastupuje nejširší podnikatelský segment v ČR. To, že jim záleží na budoucnosti malých a středních podniků (MSP) v ČR, dokazují řadou prospěšných aktivit, jako je například projekt Rok nových technologií 2022. Ten reaguje na rozvoj podnikání s využíváním moderních technologií, změny po dopadech covidu-19 nebo na klíčové podporované směry rozvoje EU pro MSP. Jeho součástí proto byla i cirkulární ekonomika. Jak ta proniká do MSP, ukázal rozsáhlý průzkum AMSP ČR, o kterém jsme měli možnost hovořit se členkou představenstva a generální ředitelkou asociace Evou Svobodovou.

Můžete prosím čtenářům představit samotný průzkum? Na jaké okruhy jste se zaměřili, jak průzkum probíhal a kdo se ho zúčastnil?

Průzkum byl jedním ze 4 stěžejních průzkumů Roku nových technologií 2022, který pro AMSP ČR realizovala agentura IPSOS. Téma cirkulární ekonomiky se dostává do popředí a nás zajímalo, jaké povědomí o tématu panuje mezi českými malými a středními podniky napříč regiony a obory v celé České republice a také jak jsou na tom s implementací. Sběr dat probíhal formou online dotazníků v délce 7 minut na vzorku 150 malých a středních firem v druhé polovině října 2022. Dotazováni byli majitelé, jednatelé či ředitelé těchto firem s počtem 4 až 249 zaměstnanců.

Jak vlastně postupují malé a střední podniky při zavádění nových principů? Zpracovávají si nějaké strategické plány?

U MSP bývá obvyklé, že strategii mají, ale není v extrémně sofistikované písemné podobě, často stačí zápis z porady, jasná rozhodnutí v určitém časovém horizontu. To již lze považovat za určitou formu strategického počínání. U cca 30 % firem (tj. cca polovina z oněch 62 %, které strategii mají) je deklarováno externí zpracování – tam to bude již mít patrně sofistikovanější formu i parametry, ale to neznamená, že je to strategie účinnější či s větším dopadem. Na druhé straně je třeba říci, že některé principy cirkulární ekonomiky mají firmy zpracované např. v rámci ISO, BOZP apod. To se týká např. nakládání s odpady, což je běžný standard. Firmám nyní doporučujeme, aby se

Eva Svobodová

zapojily do našeho nového ročního projektu Rok udržení podnikání 2023, v němž se zdarma dozvědí rady, tipy a doporučení, jak postupovat i v této oblasti.

A mají podniky nějakou speciálně pověřenou osobu zodpovědnou za zavádění cirkulárních principů?

81 % všech firem nemá ve firmě pracovníka zodpovědného za zavádění cirkulární ekonomiky. Jde o oblast pro firmy značně neznámou. Je to logické, menší firmy téma cirkulární ekonomiky vůbec neznají, ačkoliv její principy intuitivně používají, a tedy nemají na tuto agendu ani vyčleněného pracovníka či část jeho úvazku.

Pojďme si tedy konkrétně představit hlavní zjištění vyplývající z průzkumu. Z jakého důvodu se firmy o cirkulární ekonomiku zajímají?

Polovina firem deklaruje, že využívá principy cirkulární ekonomiky. Zároveň ale výzkum ukazuje, že alespoň jeden z principů cirkulární ekonomiky využívají téměř všechny firmy, jen si to část z nich neuvědomuje. Nejčastějšími důvody zájmu o cirkulární ekonomiku je snaha ušetřit, přizpůsobení se trendu udržitelnosti podnikání a také požadavky majitelů společností. Podniky nejčastěji v rámci principů cirkulární ekonomiky třídí odpady, využívají ekologické materiály a soustředí se na opravitelnost svých výrobků. Největšími překážkami zavedení cirkulární ekonomiky je nedostatek informací, finančních prostředků, expertů či pracovních sil v oboru.

Je tedy, či není téma cirkulární ekonomiky pro podniky prioritou a existuje nějaký rozdíl z pohledu velikosti a zaměření firem?

Cirkulární ekonomika je dle průzkumu prioritou pro třetinu firem, přičemž více rezonuje ve větších firmách (myšleno o 25 až 149 zaměstnancích) než v mikrofirmách a dále více ve výrobě a průmyslu. Jsme průmyslová země a průmysl má největší vstupy – tzn. zejména pro tyto firmy je logické a zásadní snižovat náklady a energetickou náročnost.

Uvedla jste, že pro podniky zájem o cirkulární ekonomiku znamená snahu ušetřit a přizpůsobit se trendu udržitelnosti, můžete to prosím rozvést? Co má větší váhu?

Nejčastějším důvodem zájmu o cirkulární ekonomiku je snaha ušetřit, na druhém místě je přizpůsobení se trendu udržitel-